

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania L. W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Olsztynie
o składki na ubezpieczenie zdrowotne,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 7 maja 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Białymstoku z dnia 17 czerwca 2025 r., sygn. akt III AUa 138/25,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz odwołującego się
kwotę 1.800 (tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 30 grudnia 2024 r. oddalił odwołanie L. W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Olsztynie z dnia 29 lutego 2024 r., stwierdzającej, że ubezpieczony jest dłużnikiem organu rentowego z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 17 czerwca 2025 r. zmienił zaskarżone orzeczenie i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Olsztynie oraz stwierdził, że L. W. nie ma obowiązku opłacenia składek na ubezpieczenie zdrowotne: (-) z tytułu działalności

prowadzonej jako wspólnik S. spółki z.o.o. spółka komandytowa za okres od 1 stycznia 2021 r. do 30 listopada 2023 r.; (-) z tytułu działalności prowadzonej jako wspólnik jednoosobowej S. spółki z.o.o. za okres od 17 maja 2022 r. do 30 listopada 2023 r. (pkt I); oddalił apelację w pozostałym zakresie (pkt II) i orzekł o kosztach procesu (pkt III).

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył w części (pkt I i III) skargą kasacyjną pełnomocnik organu rentowego. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, a zarazem, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik odwołującego się wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

W tym kontekście należy wskazać, że podstawowym celem instytucji przedsądu jest ustalenie, czy w skardze kasacyjnej podniesiono okoliczności, których rozważenie przez Sąd Najwyższy będzie wkładem w rozwój prawa i zapewnienie jednolitości jego sądowej wykładni. Tylko wtedy wykazany zostaje publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147; oraz z

9 listopada 2005 r., V CSK 70/05). Wymaganie dotyczące przedstawienia okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ma umożliwić stronie wnoszącej skargę kasacyjną przekonanie Sądu Najwyższego o istnieniu przesłanek, na których opiera się wstępne badanie skargi pod kątem przyjęcia jej (dopuszczenia jej) do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2006 r., II CSK 65/06). Dla spełnienia obowiązku określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest przedstawienie argumentacji przekonującej o potrzebie przyjęcia jej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy.

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego trzeba uznać, iż wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109, z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20 poz. 494, z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437, z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616).

W tym kontekście należy podkreślić niekonsekwencję we wskazywaniu przesłanek uzasadniających przyjęcie skargę kasacyjną do rozpoznania. Skarżący podnosi bowiem, że skarga jest oczywiście uzasadniona, zarazem wskazując, iż istnieje potrzeba wykładni określonych przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Tymczasem te przesłanki są w swej istocie niezbieżne: albo naruszenie danych przepisów jest oczywiste i widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, albo też ich zastosowanie wymaga interwencji interpretacyjnej Sądu Najwyższego. W tym drugim przypadku konieczne jest przywołanie rozbieżnych – w opinii skarżącego – orzeczeń, przy czym rozbieżność ta musi wynikać z odmiennej interpretacji

przedmiotowych przepisów prawa, a nie odmiennych okoliczności faktycznych lub prawnych poszczególnych spraw.

Abstrahując jednak od tejże niekonsekwencji, a odnosząc się do potrzeby dokonania przez Sąd Najwyższy wykładni przepisów przede wszystkim wskazać należy, że Sąd Najwyższy wypowiedział się już w przedmiotowej kwestii. W znanym skarżącemu, bo przywołanym w skardze, wyroku z dnia 19 czerwca 2024 r., I USKP 140/23, Sąd Najwyższy dokonał wykładni gramatycznej przepisów art. 82 ust. 1, 3 i 4 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Sąd Najwyższy uznał, że zgodnie z ich brzmieniem warunkiem uiszczania składek na ubezpieczenie zdrowotne z każdego tytułu jest uzyskiwanie przychodów z tych tytułów (rodzajów działalności). W konsekwencji brak takich przychodów nie powoduje obowiązku opłacania składek od nierodzącego przychodu tytułu/rodzaju działalności. W przywołanym wyroku Sąd Najwyższy podkreślił, że wykładnia literalna przedmiotowych przepisów nie powinna budzić wątpliwości, zwłaszcza że w prawie ubezpieczeń ze względu na swoją istotę i konstrukcję przepisy te podlegają wykładni ścisłej. Nie powinno się więc stosować do nich wykładni celowościowej, funkcjonalnej lub aksjologicznej w opozycji do wykładni językowej, jeżeli ta ostatnia prowadzi do jednoznacznych rezultatów interpretacyjnych, a zatem nie można ich poddawać ani wykładni rozszerzającej, ani zawężającej, modyfikującej. Sąd Najwyższy wskazał przy tym, że taka wykładnia jest już utrwalona w orzecznictwie sądów powszechnych (także przywoływanego w skardze), które zgodnie przyjmują, że obowiązek uiszczania składek w przypadku zbiegu powstaje dopiero po osiągnięciu przychodu z danego tytułu / rodzaju działalności.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 w związku z art. 398²¹ k.p.c.

AGM

[a.ł.]

